

ЛЕКЦІЙНО-ДИСКУСІЙНА ПРОГРАМА

**КУРАТОРКА ПРОГРАМИ:
ІРИНА МАЦЕВКО**

**Історикиня, заступниця
директорки Центру міської
історії у Львові та керівниця
проектів публічної історії**

**«ГАЛИЧИНУ ВИГАДАЛИ АВСТРІЙЦІ,
ПРИВЛАСНИЛИ ПОЛЯКИ, І, ВРЕШТІ,
ПЕРЕВИНАЙШЛИ І ПЕРЕПРИВЛАСНИЛИ
СОБІ УКРАЇНЦІ»**

МИКОЛА РЯБЧУК

ВАСИЛЬ РАСЕВИЧ

**Що таке Галичина? Від міфу до
бренду**

Призбута в радянський час Галичина пережила справжній ренесанс після здобуття незалежності України. «Мода» на галицьке прийшла аж ніяк не з України, а з літературних творів німецькомовних галицьких авторів, сюжети яких після катастрофи Другої світової війни зазвучали по-особливому. В основу конструювання міфу Галичини ліг літературний топос, який починався ностальгійними ремінісценціями, а згодом трансформувався у відверту політичну інструменталізацію. Глорифікація та ідеалізація галицького минулого виявилися необхідною умовою і для укладання нового національного соборницького нарративу, і для формування ексклюзивного галицького проекту. Діапазон інструменталізації коливався від «Галичина – найбільш українська Україна» й аж до «галичани – не українці». Публічні прояви «галицькості» та їх інструменталізація стануть темою лекції.

Василь Расевич – історик, есеїст, блогер, шеф-редактор відділу текстів онлайн-видання *Zaxid.net*, старший науковий співробітник Інституту українознавства ім. Івана Крип'якевича НАНУ, спеціаліст з історії Галичини австрійського періоду та політики пам'яті в сучасній Україні

**КІНОПРОГРАМА.
ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ
ФІЛЬМ «NEW
WORLD/ НОВИЙ
СВІТ», 101', 2005,
АВСТРІЯ**

Режисер – Поль Розді

Документальний фільм-фотоподорож крізь старі та нові світи територій, які входили до складу Австро-Угорської імперії. Використовуючи музику, розповіді, легенди та вірізки з газет початку XX століття, режисер створив захоплюючу подорож у часі, яка майстерно побудована на протиставленні архівних матеріалів і фотографій із сучасними кадрами тих самих місць.

Коментує Василь Расевич

Показ відбувається за підтримки Австрійського культурного форуму

ЯГОДА ВЕЖЕЙСЬКА

**«Напів-Азія або Оплот західної
культури»: ідеологічна географія
Галичини між Сходом і Заходом**

Від часу створення провінції Галичина в Австрійській імперії, її бачили або як «напів-Азію» або як «форпост Заходу». Спочатку Галичину уявляли як землю степів, скель і замків варварської шляхти; пізніше вона асоціювалася з «оплотом» західної культури, риси «Сходу» приписували імперській Росії. У лекції буде йтися про те, як змінювалося уявне місце Галичини залежно від напруги між «Сходом» і «Заходом» та між категоріями «відсталості» й «розвитку», а також про те як змінювалися ідеологічні концепти про регіон починаючи від Габсбурзької цивілізаційної місії XIX століття до ідей галицької спадщини як дорожньої карти в Європу сьогодні.

Ягода Вежейська – історикиня літератури, професорка Варшавського університету. Її наукові зацікавлення зосереджені на концептуалізаціях ідей Галичини в польському сучасному дискурсі

Подія відбувається за підтримки Польського інституту в Києві

За останні десятиліття Галичина стала надзвичайно модною. Її досліджують, про неї пишуть романи, вона є об'єктом ностальгії та інтересу до минулого, брендом і лейблом – її іменем називають йогурти, соки, юридичні фірми, ЗМІ та політичні партії. Її так багато в різних культурних, комерційних та політичних проектах, що складається враження про її вічне і реальне існування. Насправді ж Галичина як конкретна адміністративна одиниця – коронний край імперії Габсбургів – проіснувала від 1772 до 1918 року. Цього короткого часу було достатньо для виникнення принаймні чотирьох міфів Галичини. Австрійський міф утворення спільноти галичан із багатоетнічного краю, населеного поляками, українцями, євреями та іншими народами, канув в Лету разом з Австро-Угорською імперією. Єврейський міф приязної землі-опікунки для усіх народів цісара, серед них і євреїв, розвіявся з Першою світовою війною і знайшов своє місце в літературі. Польський міф Галичини як польського П'ємонту перестав бути актуальним після створення Польської держави і лише

**ПРОГРАМА ВІДБУВАЄТЬСЯ ЗА ПІДТРИМКИ
МІЖНАРОДНОГО ФОНДУ «ВІДРОДЖЕННЯ»,**

**06.10
19:30**

Четвер

«СТУДІЯ 42»
площа Конституції, 1,
під'їзд 7, поверх 2

**07.10
18:00**

П'ятниця

ART AREA 'ДК'
вул. Чернишевська, 13

**05.10
19:30**

Середа

«СТУДІЯ 42»
площа Конституції, 1,
під'їзд 7, поверх 2

надавого відродився в соціалістичній Польщі. Найтривалішим виявився український міф Галичини. Більше ніж століття він підживлював віру у споконвічність української нації та підсилював стереотип про колишню Галичину як «найбільш українську Україну», чим неабияк приклався до антагонізму між «західняками» та «східняками» і в радянській Україні, і пізніше. Цей міф набув нової сили та інтерпретацій у незалежній Україні, яка заледве давала собі раду з радянським спадком та формуванням нової української ідентичності. Уявна Галичина залишалася в цій ситуації bastionом українськості, до того ж, вона набирала нових значень європейськості. Висмикнутий зі складної і трагічної історії регіону та забрендований образ Галичини як «маленького раю» та «форпосту західної культури», збережені фасади «західної» архітектури колишніх галицьких міст та містечок значно підсилювали цей міф. Така конструйована Галичина стала приводом для гордості багатьох місцевих мешканців і складовою їхньої регіональної ідентичності. Вона й надалі приваблює і зачаровує жителів інших частин України. Хочеться вірити, що її

**А ТАКОЖ ПОЛЬСЬКОГО ІНСТИТУТУ У КИЄВІ,
АВСТРІЙСЬКОГО КУЛЬТУРНОГО ФОРУМУ.**

**ЛІТЕРАТУРНА
ПРОГРАМА. ОЛЕНА
ГАЛЕТА**

**Уявна Галичина: особливості
літературного ландшафту або
Галицький край чи край світу?**

Вступна лекція до літературної програми

Уявна Галичина постає з реальності фактів і квазі-реальності проєктів: з листів австрійських урядників, для яких Галицький край виглядав справжнім краєм світу, з творів народжених тут польських, єврейських та українських письменників, зі спогадів мандрівників, вояків та емігрантів. Міста і містечка, села й родинні маєтки, військові гарнізони, забуді цвинтарі і залізничні станції сплітаються у складну мережу значень, химерний культурний вибір, спонукаючи до пошуку відповіді на питання: той, хто вирушає у Галичину, – куди він зрештою потрапляє? Врешті, чим є уявна Галичина сьогодні: новим світом, породженим старими текстами, чи новим текстом, породженим старими світами?

Олена Галета – літературознавиця і культурологиня, професорка Львівського національного університету ім. І. Франка та Українського католицького університету. Авторка монографії “Від антології до онтології: антологія як спосіб репрезентації української літератури к. XIX – п. XXI ст.” (2015).

**ПУБЛІЧНЕ ІНТЕРВ'Ю
ІЗ СЮЗАННОЮ
ШОЛЬ**

Розмовляє Андрій Павлишин

Сюзанна Шоль (народилася 1949 р. у Відні) отримала освіту за фахом славістика у Римі та у Москві. Багато років працювала кореспонденткою ORF у Бонні з 1989 року, а з 1991 - у Москві. З 1997 до 2000 вона керувала програмою „Europajournal” на радіо ORF у Відні, потім повернулася до Москви, де очолила редакцію радіо ORF. Також вона є авторкою численних романів: «Російський щоденник», «Московські кухонні розмови», «Подорож до Караганди», «Дочки війни – вижити у Чечні», «Росія з та без душі». Сюзанна Шоль влаштувала подіумні дискусії у Німеччині про Україну.

Подія відбувається за підтримки Австрійського культурного форуму

**09.10
16:00**

Неділя

«СТУДІЯ 42»
площа Конституції, 1,
під'їзд 7, поверх 2

**09.10
16:00**

Неділя

«СТУДІЯ 42»
площа Конституції, 1,
під'їзд 7, поверх 2

**10.10
18:00**

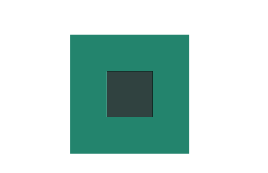
Понеділок

ART AREA 'ДК'
вул. Чернишевська, 13

**05.10
19:30**

Середа

«СТУДІЯ 42»
площа Конституції, 1,
під'їзд 7, поверх 2

притягальна сила поступово буде слабшати, відповідно до того, як змінюватиметься Україна, будуючи інклюзивне суспільство та політичну націю. Чому ця уявна Галичина була такою важливою для українців у XIX–XX століттях, а тепер так активно використовується в культурному, політичному та комерційному просторах? Які виклики і небезпеки несе в собі міфотворення та бажання сховати за гарним образом ідеалізованого минулого складні й трагічні сторінки історії? Чим загрозливі такі історичні міфи і які позитиви вони несуть для сучасного українського суспільства? Впродовж десяти зустрічей запрошені історики, політологи, етнологи, лінгвісти та літературознавці будуть говорити про Галичину уявну і реальну; про винайдення, конструювання та брендування Галичини; про трагічну історію цього краю, території якого у XIX–XX століттях були домівкою для різних етнічних спільнот, побували у складі чотирьох держав, пережили дві світові війни, три окупації, етнічні чистки, депортації, Голокост і стали моноетнічними та монокультурними.

**ДИСКУСІЯ «НОВІ
КОНТЕКСТИ
СТАРИХ ІДЕЙ: ПРО
НАЦІОНАЛІЗМИ В
УКРАЇНІ ТА ЄВРОПІ»**

Дискусія за участі Олександра Зайцева, Михайла Мінакова, Василя Расевича, Сергія Наумова

Модератор – Володимир Склокін

Зараз Європа переживає відродження націоналізмів. Багато країн Європейського Союзу прагнуть повернути собі той суверенітет, яким поступилися заради колективної ідеї спільної Європи. Країни колишнього соціалістичного блоку і СРСР в пошуках своїх ідентичностей і політичного місця в сучасній Європі все частіше звертаються до радикальних правих ідей. За останніх 25 років націоналізм для українського суспільства став одночасно як засобом для позбавлення від російських впливів, так і сильним бажанням стати частиною Європейського Союзу.

Які витoki і ідеї націоналізму в Україні? Яку роль відіграв націоналізм в українській історії? Які причини відродження націоналізмів? Яким є націоналізм сьогодні в Україні і в Європі і чи є загроза повернення моделі класичної національної держави початку XX ст.? На ці та інші питання спробують відповісти учасники дискусії історики та філософи зі Львова, Харкова та Києва.

ІРИНА СТАРОВОЙТ

**Пам'ять, сліпота і прозріння:
Галичина та її личини XX сторіччя**

Галичина першої половини XX ст. - це один з найнебезпечніших, найрізномовніших, найтурбулентніших закутків світу. Між 1914 і 1944 влада тут мінялася 7 і більше разів, а насильство й терор з різним ступенем інтенсивності загрожували, знищували і переміщували людей. Голокост, етнічні чистки, депортації знелюднили Галичину і вже інші люди почали новий відлік життя у старих будинках. Пам'ять про це почасти зникла разом зі своїми носіями, а почасти потрапила під жорстку цензуру. Однак з розпадом СРСР, зі зміною покоління і досвіду попередні «інсталяційні матриці пам'яті» вийшли з ладу. Коли йдеться про приватну, поколіннєву чи родинну пам'ять, то її ще можна зіплити через зусилля спогадів і авто-біо-графій різними рідними мовами. Що тоді відкриється нашим сучасникам в Україні? І що робити далі з таким прозрінням, болем і знанням-тягарем?

Ірина Старовойт - літературознавиця, поетка, доцентка Львівського університету та Українського католицького Університету. Досліджує культуру та динаміку пам'яті про XX ст. у Східній Європі

10.10
20:00

Понеділок

ART AREA 'ДК'
вул. Чернишевська, 13

КІНОПРОГРАМА. ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ ФІЛЬМ «THE LAST JEW FROM DROHOBYCH / ОСТАННІЙ ЄВРЕЙ ІЗ ДРОГОБИЧА», 98', 2012, АВСТРІЯ

Режисер – Поль Розді

Документальна історія Алфреда Шраєра, за його словами, єдиного єврея, який вижив під час нацистської окупації Дрогобича. Шраєр був одним із учнів видатного письменника Бруно Шульца. Під час окупації Шраєр пройшов примусові роботи і концентраційні табори, а після війни повернувся до рідного Дрогобича. Став відомим музикантом і суспільно-культурним діячем.

Коментує Ірина Старовойт

Показ відбувається за підтримки Австрійського форуму

13.10
18:30

Четвер

«СТУДІЯ 42»
площа Конституції, 1,
під'їзд 7, поверх 2

ІРИНА СКЛОКІНА

Творячи «Радянський Захід»:
Повоєнна радянізація західної
України та культурні кадри зі сходу

Процес радянізації західних областей, приєднаних до УРСР у результаті Другої світової війни, був суперечливим і обіймав водночас українізацію та боротьбу з «буржуазним націоналізмом», відбудову одних пам'яток та нищення інших, репресії щодо місцевої культурної еліти та її кар'єрне просування та виховання. Яку роль у цьому процесі відіграли «східняки» - українці, росіяни, євреї – як мешканці довоєнної УРСР, так і представники інших «братніх республік»? Якими очима вони дивилися на західну Україну та як на них вплинуло побачене? Як змінився проект української радянської нації під впливом сталінського «возз'єднання»? І чим зрештою став «радянський Захід» в українському організмі - базою спротиву щодо режиму, символічною альтернативою «совку», чи ще одним досягненням радянської модернізації та етнічної уніфікації?

Ірина Склокіна - історикиня, дослідниця Центру міської історії, вивчає політику пам'яті та культурної спадщини у повоєнному СРСР

17.10
18:30

Понеділок

«СТУДІЯ 42»
площа Конституції, 1,
під'їзд 7, поверх 2

11.10
18:30

Вівторок

«СТУДІЯ 42»
площа Конституції, 1,
під'їзд 7, поверх 2

НАТАЛЯ ХОБЗЕЙ

Слова з Галицьких світів: про своє і
запозичене, про давнє і сучасне...

Характерні риси галицького мовного простору мають давнє глибоке коріння. Хоча Галичина належала до імперії Габсбургів, але місцеві русини-українці за різних обставин намагалися бути співтворцями літературної мови, уживати її в багатьох сферах своєї діяльності: побуті, літературній творчості, освіті, наукових студіях, виробляючи свої підходи до вивчення мовної системи загалом. У лекції йтиметься про лексичні особливості мовлення галичан, про діалектну лексику та її походження, а також про мовлення міста – про лексикон львів'ян «старої дати» і сучасних.

Наталія Хобзей – мовознавець, завідувачка відділу української мови Інституту українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України. Серед численних студій - «Гуцульська міфологія», у співавторстві: «Лексикон львівський: поважно і на жарт» (Гран прі «Форуму видавців» 2009 р.), «Гуцульські світи. Лексикон»

14.10
18:00

П'ятниця

ART AREA 'ДК'
вул. Чернишевська, 13

БОГДАН ШУМИЛОВИЧ

Між радянським містом та
галицьким селом: львівський
рок 1980-их і його гібридна візія
Галичини

Рок-культура у радянському Львові виникла наприкінці 1960-х років і мала різні форми, від майже офіційних «ансамблів» до альтернативних хіпі-банд. Це середовище було переважно транснаціональне, але об'єднували його творців – Львів, Галичина та любов до музики. Також спільним для різних авторів та колективів було те, що вони не могли створити цікавого, оригінального і одночасно альтернативного (себто нерадянського) україномовного продукту. Після оголошення Перебудови у середині 1980-х, рок-музика перестала бути забороненим мистецтвом і у місті було створено рок-клуб. Саме тут сформувався колектив, що зумів деколонізувати популярну українську музику з тенет етнографізму, сільської естетики та штампів російськомовного року. Це була міська культура, яка іронізувала над власним сільським «альтер-его» і ця культура мала силу змінити не лише Галичину, але й Україну.

Богдан Шумилович – історик, керівник «Міського медіа-архіву» Центру міської історії, дослідник популярної культури пізнього соціалізму

12.10
18:30

Середа

«СТУДІЯ 42»
площа Конституції, 1,
під'їзд 7, поверх 2

ЮЛІЯ БОГДАНОВА, ЄВГЕНІЯ ГУБКІНА

Модернізм Львова і Харкова: між
«буржуазним» функціоналізмом і
соціалістичним конструктивізмом

Після Першої світової війни і розпаду великих імперій Львів опинився у складі Польської держави, а Харків - у складі Радянського Союзу. Ці два міста невпинно рухалися у ХХ століття, набуваючи ознак, які пропонував і диктував новий час і обставини. Польська держава і радянська Україна створювали різні політичні моделі. Як це вплинуло на нові форми і способи вираження в архітектурі? Які основні задачі ставила перед архітекторами влада і яке місце в них займала людина? Чим є авангардна архітектура у Львові і Харкові? Чим функціоналізм відрізняється від конструктивізму? Який був вплив міжвоєнної архітектури на естетику та практику в СРСР? Ці та інші питання будуть розглядати дослідниці зі Львова та Харкова у формі дискусії.

Юлія Богданова – історикиня архітектури, викладачка Львівської Політехніки, співавторка книг «Архітектура Львова. Час і стилі ХІІІ – ХХІ ст.», «Сецесія у Львові»

Євгенія Губкіна – архітекторка, кураторка, дослідниця Центру міської історії, авторка архітектурного путівника Славутичем

14.10
19:30

П'ятниця

ART AREA 'ДК'
вул. Чернишевська, 13

СПІЛЬНО З КІНОПРОГРАМОЮ. ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ МУЗИЧНИЙ НАРИС «ДОБРИЙ ДЕНЬ ЛЬВОВА?», 20', 1969

Студія «Укркінохроніка» (Київ), на замовлення Львівського обкому компартії України, 1969 р.

Режисер – Володимир Шевченко,

Музика – Михайло Мануляк

Вірші – Роман Лубківський

Коментує Богдан Шумилович

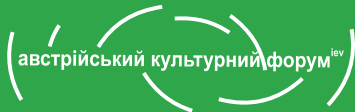
Відродження
ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ФОНД
INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION

L.B.ua
ИЗБРАННОЕ ДЛЯ ВСЕХ

СТУДІЯ
СОРОК
ДВА

D OF
FUND

Благодійний фонд
"Мистецькі надбра"

ФОКУС

УКРАЇНЬСЬКА ПРАВДА
ЖИТТЯ
LIFE.PRAVDA.COM.UA

KORYDOR
ЖУРНАЛ ПРО СУЧАСНУ КУЛЬТУРУ

газета
ПО-УКРАЇНСЬКИ

FactorDruk
PRINTING HOUSE

РЕПРИЗА

UKRAINE CRISIS
media center

bigmir)net

ART
UKRAINE

OBOZREVATEL.com
ІНТЕРНЕТ-ВИДАВНИЦТВО

ЕЛЕОНОРА НАРВСЕЛІУС

Аромат пам'яті з присмаком
ностальгії: сучасні тематичні
ресторани та брендування
Галичиною

Чи можливо створити образ української культурної спадщини й українського минулого, який був би водночас привабливим і морально прийнятним для ширшої публіки як в Україні, так і за її межами? В Галичині брендування українських культурних здобутків в цілому відбулося досить успішно, хоча й не безпроблемно. Культурна своєрідність цього «найбільш українського, найменш радянського» регіону здебільшого подається як поєднання українськості, європейськості і типово місцевого колориту, що і нав'язує міф Галичини. Лекторка розмірковуватиме над однією з місцевих ініціатив - тематичними ресторанами. Слухачам буде запропоновано розповідь про комерційне використання колективної пам'яті, про певні групи населення Галичини – зокрема, поляків, євреїв і австрійців – в опозиції до монокультурних уявлень про минуле краю.

Елеонора Нарвселіус – етнологиня університету в Лунді (Швеція). Досліджує культурну спадщину й комерціалізації історії, колективні пам'яті в Центрально-Східній Європі

ЛЕКЦІЙНО-
ДИСКУСІЙНА
ПРОГРАМА